

**YANGI O‘ZBEKISTONDA YOSHLAR TARBIIYASIDA MILLIY-MADANIY
MARKAZLARNING O‘RNI VA ISTIQBOLLARI**

Karimov.A.B. Ma'mun universiteti, 1-kurs magistranti

Email: asadbekkarimov700@gmail.com

Ilmiy rahbar: t.f.n., dots.N.K.Nurullayeva

Email: nodiranurullaeva04@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada Yangi O‘zbekiston sharoitida yoshlar tarbiyasida milliy-madaniy markazlarning tutgan o‘rni, ularning ma’naviy-ma’rifiy jarayonlardagi ishtiroki hamda yoshlarning ijtimoiy-madaniy rivojlanishidagi ahamiyati tahlil qilingan. Tadqiqot doirasida davlatning yoshlar siyosati, xususan, “Yangi O‘zbekiston yoshlari – 2030” strategiyasi va boshqa me’yoriy-huquqiy hujjatlarning madaniyat markazlari faoliyatiga ta’siri yoritilgan. Shu jumladan, turli millat va elatlar o‘rtasidagi bag‘rikenglikni ta’minlashda ushbu markazlarning integratsion funksiyasi ochib berilgan. milliy-madaniy markazlarning kelgusidagi istiqbollari, mavjud muammolar va ularni hal etish bo‘yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: Yangi O‘zbekiston, yoshlar tarbiyasi, milliy-madaniy markazlar, ma’naviy-ma’rifiy taraqqiyot, bag‘rikenglik, yoshlar siyosati, qadriyatlar, ijtimoiy moslashuv.

Аннотация. В данной статье анализируется роль национально-культурных центров в воспитании молодежи в условиях Нового Узбекистана, их участие в духовно-просветительских процессах, а также их значение в социально-культурном развитии молодого поколения. В рамках исследования освещено влияние государственной молодежной политики, в частности стратегии «Молодежь Нового Узбекистана – 2030» и других нормативно-правовых актов, на деятельность культурных центров. Вместе с тем, раскрыта интеграционная функция этих центров в обеспечении толерантности между различными нациями и этносами. Разработаны научно обоснованные предложения и рекомендации по дальнейшим перспективам развития национально-культурных центров, существующим проблемам и путям их решения.

Ключевые слова: Новый Узбекистан, воспитание молодежи, национально-культурные центры, духовно-просветительское развитие, толерантность, молодежная политика, ценности, социальная адаптация.

Abstract. This article analyzes the role of national-cultural centers in the education and upbringing of youth in the context of New Uzbekistan, their participation in spiritual and educational processes, as well as their significance in the socio-cultural development of the young generation. Within the framework of the research, the impact of the state youth policy, specifically the "Youth of New Uzbekistan – 2030" strategy and other regulatory legal documents, on the activities of cultural centers is highlighted. Furthermore, the integration function of these centers in ensuring tolerance among various nations and ethnicities is revealed. Scientifically based proposals and recommendations on the future prospects of national-cultural centers, existing problems, and their solutions have been developed.

Keywords: New Uzbekistan, youth education, national-cultural centers, spiritual and educational development, tolerance, youth policy, values, social adaptation.

KIRISH

Bugungi globallashuv va axborot texnologiyalari jadal rivojlanayotgan bir davrda yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish, ularni turli yot g'oyalarga ta'siridan asrash hamda milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalash har qachongidan ham dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlarning markazida inson qadri va uning barkamol shaxs sifatida shakllanishi yotadi. Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek, yoshlar masalasi davlat siyosatining eng ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi [1]. Darhaqiqat, yoshlar – jamiyatning harakatlantiruvchi kuchi, uning ertangi kuni va taraqqiyotining asosiy kafolatidir. Shunday ekan, ularning intellektual, jismoniy va madaniy salohiyatini ro'yobga chiqarishda ijtimoiy institutlarning, xususan, milliy-madaniy markazlarning o'rni beqiyosdir.

Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasida ham jamiyatda ma'naviy-ma'rifiy ishlarni yangi bosqichga ko'tarish, madaniyat va san'at muassasalari faoliyatini takomillashtirish kabi vazifalar belgilab berilgan [2]. Mamlakatimizda yoshlarning ta'lim-tarbiyasi doimo e'tibor markazida bo'lib kelgan, ammo bugungi kunda bu jarayon mutlaqo yangicha yondashuvlarni, innovatsion usullarni talab etmoqda. Yoshlar bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazish, ularning iqtidorini kashf etish va qo'llab-quvvatlashda madaniyat markazlari o'ziga xos lokomotiv vazifasini o'tamoqda. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 30-martdagi "Madaniyat markazlari faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 263-son qarori aynan shu sohaga qaratilgan bo'lib, markazlarning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, ularni yoshlarni o'ziga jalb etuvchi zamonaviy maskanlarga aylantirish maqsadini ko'zlaydi [3].

Ushbu maqolaning maqsadi Yangi O'zbekistonda yoshlar tarbiyasida milliy-madaniy markazlar faoliyatining bugungi holatini o'rganish, ularning samaradorligini oshirish borasidagi mavjud muammolarni tahlil qilish hamda kelgusidagi istiqbollarni ilmiy asoslab berishdan iborat. Tadqiqotning vazifalari sifatida yoshlar siyosatiga doir normativ-huquqiy bazani tahlil qilish, madaniyat markazlarining yoshlar ijtimoiylashuvidagi ahamiyatini yoritish va bu tizimni yanada takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqish belgilangan.

METODLAR

Ushbu maqolada muammoni har tomonlama va chuqur tahlil qilish maqsadida bir qator umumilmiy va maxsus tadqiqot metodlaridan foydalanildi. Tadqiqotning nazariy-metodologik asosini O'zbekiston Respublikasi Prezidentining asarlari, yoshlar siyosati va madaniyat sohasiga oid qonun hujjatlari, shuningdek, soha mutaxassislarining ilmiy izlanishlari tashkil etadi.

Tarixiy-qiyosiy tahlil metodi yordamida madaniyat markazlarining avvalgi va bugungi kundagi faoliyati, shuningdek, yoshlar siyosatidagi transformatsion jarayonlar taqqoslab o'rganildi. Mustaqillik yillarida yoshlar ongida milliy o'zlikni anglash va bag'rikenglik madaniyatini shakllantirish bosqichlari ko'rib chiqildi [4].

Tizimli tahlil yondashuvi orqali milliy-madaniy markazlar yagona ijtimoiy-tarbiyaviy tizimning uzviy qismi sifatida e'tirof etilib, ularning jamiyatdagi boshqa institutlar (oila, ta'lim muassasalari, mahalla) bilan o'zaro hamkorligi tahlil qilindi. Me'yoriy-huquqiy hujjatlarni o'rganish usuli orqali O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 20-apreldagi "Yangi O'zbekiston yoshlari – 2030" strategiyasini tasdiqlash hamda yoshlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-66-son Farmoni [5], shuningdek, xorijdagi vatandoshlar va umummilliy totuvlik

masalalarini qamrab olgan hujjatlar [6] asosida davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlari o'rganib chiqildi. Tadqiqot jarayonida jamiyatning faol qatlami bo'lgan yoshlarning madaniy ehtiyojlarini qondirishdagi xizmatlar sifati haqida ijtimoiy-falsafiy mushohadalar ham o'tkazildi.

NATIJALAR

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, Yangi O'zbekistonda milliy-madaniy markazlar faqatgina konsertlar yoki bayram tadbirlarini o'tkazish joyi emas, balki yoshlarning ma'naviy-axloqiy va ijtimoiy qiyofasini shakllantiruvchi yirik tarbiya maskanlariga aylanmoqda.

Birinchidan, yoshlar qiziqishlariga mos to'garaklar va klublarning faoliyati sezilarli darajada kengaytirilgan. Qonunchilikka kiritilgan o'zgartirishlarga muvofiq, joylardagi madaniyat markazlarida axborot texnologiyalari, xorijiy tillar, robototexnika kabi zamonaviy yo'nalishlar bilan bir qatorda milliy hunarmandchilik, maqom, baxshichilik kabi an'anaviy yo'nalishlar sintezi yo'lga qo'yilmoqda.

Ikkinchidan, yoshlar o'rtasida millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlashda ushbu markazlar muhim maydon vazifasini o'tamoqda. O'zbekiston turli millat va elat vakillari istiqomat qiladigan ko'p millatli davlatdir. Bugungi kunda yoshlarni radikalizm va ekstremizm yot g'oyalaridan himoya qilishning eng samarali vositalaridan biri bu turli millatlar madaniyatini o'rganish orqali hurmat hissini uyg'otishdir [7]. Milliy madaniy markazlar (masalan, rus, qozoq, tojik, qirg'iz, turkman, koreys va boshqa milliy madaniy markazlari) orqali yoshlar boshqa xalqlarning tili, urf-odati va an'analari bilan yaqindan tanishish imkoniga ega bo'lmoqdalar.

Uchinchidan, "Yangi O'zbekiston yoshlari – 2030" strategiyasi ijrosi doirasida madaniyat markazlari qoshida yosh kadrlar zaxirasini shakllantirish, ularni ijtimoiy faollikka undash borasida yangi loyihalar amaliyotga joriy etilgan. Yoshlar ma'naviyati, hayotiy ustuvorliklari va qadriyatlar tizimini tahlil etish, ularning intellektual salohiyatini yuzaga chiqarish maqsadida markazlar qoshida volontyorlik guruhlarini hamda "Yoshlar teatr-studiyalari" tashkil etilgan. Tahlillar natijasida aniqlandiki, madaniyat markazlarida muntazam shug'ullanuvchi yoshlar o'rtasida huquqbuzarlik va jinoyatchilik ko'rsatkichlari, zararli odatlarga moyillik sezilarli darajada past.

To'rtinchidan, raqamlashtirish jarayonlarining kirib kelishi. Madaniyat markazlariga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining joriy etilishi natijasida yoshlar nafaqat hududiy, balki respublika va xalqaro miqyosdagi madaniy jarayonlar bilan integratsiya qilinmoqda. Elektron kutubxonalar, virtual muzeylarga sayohatlar va onlayn madaniy tanlovlar qamrovi kengaydi.

MUHOKAMA

Olingan natijalar asosida shuni ta'kidlash lozimki, milliy-madaniy markazlarning yoshlar tarbiyasidagi o'rni bugungi kun talablari nuqtai nazaridan jiddiy qayta ko'rib chiqilmoqda. Yoshlar bilan ishlashda eskicha qoliplardan voz kechilib, ularning qiziqish va ehtiyojlariga bevosita javob beradigan usullarga o'tilayotgani ijobiy holatdir. Ammo sohada o'z yechimini kutayotgan bir qator muammolar ham mavjud.

Birinci muammo moddiy-texnik baza bilan bog'liq. Garchi qabul qilingan qarorlar [3] va davlat dasturlari doirasida ko'plab markazlar ta'mirlanib, jihozlangan bo'lsa-da, chekka hududlarda va qishloqlarda joylashgan ba'zi markazlarning ahvoli zamon talablariga to'liq javob bermaydi. Ularda zamonaviy musiqa asboblari, kompyuter texnikasi va internet aloqasining sifati yetarli emas. Yoshlarni jalb qilish uchun eng avvalo qulay infratuzilma zarur.

Ikkinchi masalaga e'tibor qaratsak, kadrlar salohiyati. Madaniyat markazlarida faoliyat yuritayotgan xodimlarning yoshlar bilan ishlash ko'nikmalari, psixologik va sotsiologik bilimlari har doim ham

talab darajasida emas. Ular yoshlarning zamonaviy ehtiyojlarini (masalan, kiber-sport, zamonaviy raqs va musiqa yoʻnalishlari) chuqur tushunmasliklari oqibatida markazlarga asosan kichik maktab yoshidagi bolalar jalb etilib, oʻsmirlar va katta yoshli yoshlar chetda qolib ketish holatlari uchramoqda.

Uchinchi yoʻnalish – bu “Yangi Oʻzbekiston yoshlari – 2030” strategiyasi [5] doirasidagi ulkan maqsadlarni toʻliq roʻyobga chiqarish. Strategiyada yoshlarning sifatli taʼlim olishi, ijtimoiy faolligini qoʻllab-quvvatlash va umuminsoniy qadriyatlarga zid illatlarni bartaraf etish aniq belgilangan. Bu vazifani bajarishda madaniyat markazlari faqat qabul qilib oluvchi emas, balki tarbiyaviy kontentni yaratuvchi obyektga aylanishi kerak. Internetda koʻpayib borayotgan turli axborot xurujlariga qarshi milliy kontentni shakllantirish, ayniqsa YouTube, TikTok kabi platformalarda madaniyat markazlarining faoliyatini yoritib boruvchi yoshlar media-guruhlarini tashkil etish istiqbolli yechim sifatida baholanadi.

Bundan tashqari, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidentining umummilliy totuvlik va xorijdagi vatandoshlar bilan aloqalarni mustahkamlashga oid Farmonida belgilangan vazifalar xorijda istiqomat qilayotgan oʻzbek yoshlarini ham vatan bilan bogʻlab turishda milliy-madaniy markazlarning ahamiyatini oshiradi [6]. Ularning Oʻzbekistondagi markazlar bilan onlayn muloqotlar va madaniy almashinuv dasturlari doirasida ishlashlari vatandosh yoshlarda milliy gʻurur va oʻzlikni anglash hissini saqlab qolishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, Yangi Oʻzbekistonda milliy-madaniy markazlar yoshlar tarbiyasida gʻoyat muhim – intellektual va maʼnaviy-axloqiy daxlsizlikni taʼminlovchi institut sifatida shakllanmoqda. Ular orqali yoshlarning isteʼdodlari kashf etiladi, boʻsh vaqtlari mazmunli tashkil qilinadi va jamiyatda millatlararo bagʻrikenglik muhiti mustahkamlanadi.

Tadqiqot natijalari shuni koʻrsatmoqdaki, ushbu markazlarning faoliyatini yanada takomillashtirish va istiqboldagi maqsadlarga erishish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish tavsiya etiladi:

1. Infratuzilmani modernizatsiya qilish: Respublikaning barcha tuman va qishloqlaridagi madaniyat markazlarini toʻliq xatlovdan oʻtkazish va ularni eng zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, Wi-Fi zonalari, innovatsion oʻquv jihozlari bilan taʼminlash.
2. Kadrlar tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yangilash: Markaz rahbarlari va toʻgarak rahbarlari uchun yoshlar psixologiyasi, zamonaviy madaniy tendensiyalar va art-menejment boʻyicha maxsus malaka oshirish kurslarini joriy etish.
3. Yoshlarbop xizmatlar koʻlamini kengaytirish: Anʼanaviy toʻgaraklar qatorida yoshlarni keng jalb qiluvchi IT-klublar, xorijiy tillarda soʻzlashuv klublari, zamonaviy media va jurnalistika, kiber-sport maydonchalarini aynan madaniyat markazlari qoshida tashkil etish.
4. Ijtimoiy tarmoqlardagi faollikni oshirish: Har bir madaniyat markazi oʻzining ijtimoiy tarmoqlardagi sahifalarini (Instagram, Telegram, TikTok, YouTube) yoshlarbop formatda yuritishini taʼminlash, vizual kontent yaratish orqali yoshlarni markazlarga jalb qilish targʻibotini kuchaytirish.
5. Hamkorlikni kuchaytirish: “Oila – mahalla – taʼlim muassasasi – madaniyat markazi” uzviy hamkorlik zanjirini amalda ishlashini taʼminlaydigan maxsus idoralararo nizom ishlab chiqish.

Ushbu chora-tadbirlarning amaliyotga joriy etilishi Uchinchi Renessans poydevorini yaratayotgan Yangi Oʻzbekiston yoshlarining jismonan sogʻlom, maʼnan yetuk va vatanparvar boʻlib voyaga yetishida milliy-madaniy markazlarning ishtirokini mutlaqo yangi sifat bosqichiga olib chiqadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2016.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2022.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 30-martdagi “Madaniyat markazlari faoliyatini tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 263-son Qarori.
4. Murtazayeva R.H., Saipova K.D. va boshq. O'zbekistonning eng yangi tarixi (Darslik). – Toshkent: Mehr-nuri nashriyoti, 2024.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 20-apreldagi “Yangi O'zbekiston yoshlari – 2030” strategiyasini tasdiqlash hamda yoshlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-66-son Farmoni.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 19-martdagi “Umummilliy totuvlik va xorijdagi vatandoshlar bilan aloqalarni mustahkamlashni yangi bosqichga olib chiqishga oid chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-52-son Farmoni.
7. Rashidov O. O'zbekistonda millatlararo munosabatlar va bag‘rikenglik: O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Muharrir nashriyoti, 2022.
8. O'zbekiston Respublikasi Hukumatining ayrim qarorlariga o‘zgartirish va qo‘shimchalar kiritish to‘g‘risidagi me‘yoriy hujjatlar to‘plami (Vazirlar Mahkamasi qarorlari). 2019 yil.